

ผลของการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
ที่มีต่อความสามารถในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษ
และเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

Effects of Using Role Play Activities Based on Communicative
Approach to Promote English Listening-speaking Abilities
and Attitude of Mathayom Suksa 3 Students

ผู้วิจัย นายสมพร เทือกตาทอง

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร บุญใช้

Researcher : Mr. Somporn Thuaktathong;

Thesis Advisors : (1) Asst. Prof. Dr. Bhombhong Jomhongbhibhat

(2) Asst. Prof. Dr. Prayoon Boonchai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ เปรียบเทียบความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษและเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน (อ 33101) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนชุมชนบ้านบางทรายน้อย อำเภอหัวหินใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษก่อนและหลังการทดลอง แบบประเมินความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษ แบบวัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษก่อนและหลังการทดลอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ ที แบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for dependent-samples)

ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษและเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ABSTRACT

The purpose of this research were to compare the English listening speaking abilities and attitudes of Mathayom Suksa 3 students before and after being taught through role play activities, based on a communicative approach.

The population comprised of 12 Mathayom Suksa 3 students who took the basic English course (English 33101) in the second semester of the academic year 2010 at Chumchonbanbangsainoi School, Wanyai District, Mukdahan Province, the Office of Mukdahan Educational Service. The students were selected by purposive sampling technique.

The research instrument consisted of role play activities based on Communicative approach for five lesson plans, pre-posttests of English listening speaking abilities, English listening speaking abilities assessment form and pre-posttests of attitude form. The data were statistically analyzed by mean scores, percentage, standard deviation and t-test for dependent samples.

The results of this research indicated that there was a significant increase in the students' English listening speaking abilities and attitude at the .01 level after using role play activities based on communicative approach.

กุ่มิหลล้ง

ปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่นิยมใช้ติดต่อสื่อสารกันอย่างมากที่สุด เนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคมและคอมพิวเตอร์ที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายความรู้ครอบคลุมไปทั่วโลก ก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ไม่มีขอบเขต แหล่งความรู้และวิทยาการที่ก้าวหน้าทันสมัยในทุกสาขาถูกบันทึกรวบรวมไว้และได้รับการเผยแพร่ในสื่อชนิดต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษเกือบทั้งสิ้น ผู้ที่สามารถเข้าถึงและรับรู้ข่าวสารจากแหล่งข้อมูลนั้นๆ ย่อมได้เปรียบอย่างสูงในด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อนำมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันให้มีประสิทธิผลมากที่สุด จากสาเหตุผลดังกล่าวทำให้หลายๆ ประเทศที่เคยใช้ภาษาของตนเองเป็นหลักในการติดต่อสื่อสารกับต่างประเทศ อาทิ จีน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส เยอรมัน กำลังหันมาให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยเราก็ตระหนักดีว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่ต้องดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ประจำชาติ แต่ก็มีความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาขีดความสามารถทางภาษาอังกฤษของคนไทยให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษ

เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าวิทยาการใหม่ๆ เพื่อนำมาพัฒนาประเทศชาติและในขณะเดียวกันก็ต้องการให้คนไทยใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร เผยแพร่และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับประชาคมโลกได้ด้วยความเข้าใจอันดี เช่น มีความรู้ภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดี โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ จากความสำคัญของภาษาต่างประเทศหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นพื้นฐานสำคัญโดยสถานศึกษา สามารถจัดเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนทุกช่วงชั้นต้องเรียน และจัดเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่มีความลึกและเข้มข้น หรือรายวิชาใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียน ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1 ขึ้นไป ส่วนภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน จีน ญี่ปุ่นและภาษาเพื่อนบ้าน เช่น ลาว เขมร พม่า มาเลย์ ฯลฯ ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จะจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม ซึ่งในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้นไม่ได้เรียนภาษาเพื่อความรู้ทางภาษาเท่านั้น แต่เรียนภาษาเพื่อให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น

ได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพ การที่ผู้เรียนจะใช้ภาษาได้ถูกต้องคล่องแคล่วและเหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้ภาษา ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนภาษาที่ดี ผู้เรียนต้องมีโอกาสได้ฝึกการใช้ภาษาให้มากที่สุด ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของภาษา การจัดการเรียนการสอนภาษาจึงควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ทั้งกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษาและกิจกรรมการฝึกผู้เรียนให้รู้วิธีการเรียนภาษาด้วยตนเองควบคู่ไปด้วย อันจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเองได้และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต โดยใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ในการเรียนสาระการเรียนรู้อื่นๆ ในการศึกษาต่อรวมทั้งในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นจุดหมายสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2546 : 1)

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งทักษะ ฟัง พูด เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสุภัทธา อักษรานุเคราะห์ (2532, หน้า 78) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะฟัง พูดว่าเป็นทักษะเบื้องต้นและเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญอันจะนำไปสู่การเรียนรู้ทักษะอื่นๆ อีกทั้งยังเป็นทักษะที่ผู้เรียนจะมีโอกาสใช้มากที่สุดใน การติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ ดังนั้นในการเรียนภาษาจึงควรเริ่มที่ทักษะฟัง พูด ซึ่งจากการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านบางทรายน้อย ตำบลบางทรายน้อย อำเภอหัวหินใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของผู้วิจัย พบว่านักเรียนไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ ไม่มีความมั่นใจ ไม่กล้าแสดงออก ไม่คอยให้ความสนใจต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ และมีความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษไม่เท่าที่ควร สอดคล้องกับพิรพงค์ สุขแก้ว (2548, หน้า 2) กล่าวว่า ปัญหาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ไม่สามารถนำภาษาไปใช้

ในการสื่อสารได้นั้น เพราะผู้เรียนมีความสามารถในการที่จะพูดคุย สนทนา หรือติดต่อกับชาวต่างประเทศได้น้อยมาก ทั้งที่ผู้เรียนได้เรียนภาษาอังกฤษมาแล้วเป็นเวลาหลายปี และมีความรู้ทางคำศัพท์และโครงสร้างทางไวยากรณ์พอสมควร สาเหตุเกิดจากการเรียนการสอนที่ยังไม่ได้เน้นถึงการนำภาษาไปใช้อย่างจริงจัง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเรียนการสอนที่มุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับภาษามากกว่ามากกว่าการใช้ภาษาได้ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาไปใช้ในการพูดสื่อความหมายได้ องค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้การสอนภาษาบรรลุเป้าหมายดังกล่าว คือ การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาอย่างมีความหมาย กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติใจในการเรียนเนื่องจากทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ กิจกรรมยังช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพราะผู้สอนและผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือระหว่างกัน ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายและเหมาะสมกับสภาพสังคมได้อย่างแท้จริง ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศเห็นพ้องกันว่ากิจกรรมเป็นหัวใจของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับการเรียนภาษาในประเทศไทย ผู้เรียนส่วนใหญ่มีโอกาสฝึกใช้ภาษาต่างประเทศนอกห้องเรียนน้อยมาก ดังนั้นกิจกรรมการใช้ภาษาในชั้นเรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อผู้เรียน เพราะจะทำให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนอกห้องเรียนต่อไป (ละเอียด จุฑานันท์, 2544, หน้า 97)

กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) เป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการฟัง พูด และก่อให้เกิดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สุมิตรรา อังวัฒนะกุล (2539, หน้า 54) ได้ให้คำจำกัดความของกิจกรรมบทบาทสมมติว่า เป็นกิจกรรมการสอนภาษาโดยใช้บทบาทที่สมมติขึ้นจากสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมาเป็นเครื่องมือในการสอน โดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทและแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้สึก อารมณ์และเจตคติของผู้แสดงที่มีต่อ

บทบาท จากคำจัดความดังกล่าวสอดคล้องกับ ลาดูซเซอ (Ladousse, 1988, p. 94) ได้ให้เหตุผลในการนำกิจกรรมบทบาทสมมติมาสอนว่า ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายจากกิจกรรมการเรียน เช่น ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกพูดฝึกการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ ช่วยสร้างความมั่นใจแก่ผู้เรียนให้กล้าพูดกล้าแสดงออกและก่อให้เกิดความสนุกสนาน ขณะเดียวกันก็ได้เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มและช่วยส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนและยังเป็นการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนเพราะครูผู้สอนและผู้เรียนต่างมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน ในการนำกิจกรรมบทบาทสมมติมาใช้ ผู้สอนสามารถยืดหยุ่นสถานการณ์ได้ตามความเหมาะสม ดังนั้น กิจกรรมบทบาทสมมติจึงเป็นกิจกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพกิจกรรมหนึ่ง เพราะมีความสำคัญในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และนักเรียนมีโอกาสได้ฝึกการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ กัน

นอกจากนี้กิจกรรมบทบาทสมมติยังเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนแบบหนึ่งในบรรดากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นวิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่สังคมต้องการและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (วัฒนาพร ระวังบุทช์, 2542, หน้า 4) กล่าวคือเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม ได้ฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานที่สำคัญ ที่กำหนดไว้ในแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2543, หน้า 135-153)

จากความสำคัญและประโยชน์ของกิจกรรมบทบาทสมมติดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับช่วงชั้นที่ 3 มีความสนใจที่จะใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อสร้างโอกาสในการฟัง พูด จัดสิ่งแวดล้อม สร้างบรรยากาศและวิธีสอนที่เหมาะสม อันจะทำให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฟัง พูดภาษาอังกฤษ นอกจากนี้กิจกรรม

บทบาทสมมติน่าจะช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอน น่าสนใจ และอาจจะทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูงขึ้น ดังที่วารินทร์ น้อยกุลหลาย (2539, หน้า 2) กล่าวว่า “การที่นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการศึกษา จึงทำให้มีผลการเรียนตกต่ำ อันเนื่องมาจากเจตคติเป็นปัจจัยอย่างหนึ่ง” ซึ่งสอดคล้องกับ อเล็กเซล (Alexel, 1981, p. 64) กล่าวว่า “หลักการเรียนรู้โดยทั่วไป เชื่อว่า เจตคติต่อการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน” สำหรับการศึกษาค้นคว้าทางด้านเจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ดังเช่น มานพ ไชยตระกูล (2524, หน้า 62-67) ทำการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางภาษา เจตคติต่อการเรียนและสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และตัวแปรต้นที่ทำนายความแปรปรวนของคะแนนสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษได้มากที่สุด คือ คะแนนเฉลี่ยสะสม รองลงมาคือ ความถนัดทางภาษาและเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ ออลเลอร์และคณะ (Oller and others, 1977, pp. 173-183) กล่าวว่า “เจตคติเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพราะเป็นได้ทั้งสิ่งสนับสนุนและสิ่งขัดขวาง” ส่วนการศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างองค์ประกอบด้านเซวาร์ปัญญา ปัญหาส่วนตัว นิสัยและเจตคติทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1,175 คน โดย สุวิมล ว่องวานิช (2523, หน้า 59-62) พบว่า นิสัยและเจตคติโดยส่วนรวมกับองค์ประกอบด้านอื่นๆ สามารถร่วมทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศนั้น ในปี 1959 การ์ดเนอร์และแลมเบิร์ต (Gardner and Lambert, 1959, p. 112-115) ได้ทำการวิจัยพบว่า เจตคติและความถนัดในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคตินั้นสามารถใช้ทำนายความสำเร็จในการเรียนได้อย่างหนึ่ง โดยตั้งสมมติฐานว่า การมีเจตคติที่ดีต่อเจ้าของภาษาจะเป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วและง่ายขึ้น

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการที่จะทำให้นักเรียนมีความสนใจต่อวิชาภาษาอังกฤษได้นั้น วิธีการหนึ่งก็คือต้องทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ เพราะเมื่อนักเรียนมีความสนใจ อยากรู้ อยากรเรียนแล้วการพัฒนาทักษะต่างๆ ก็คงจะทำได้ง่ายขึ้น แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่จำเป็นที่จะทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีและคงทนต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ก็คือวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

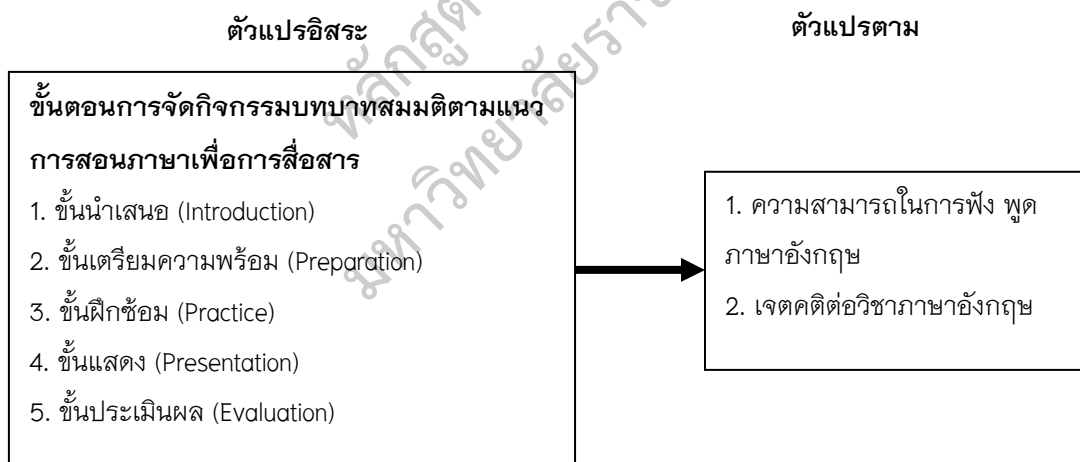
ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารก่อนการทดลองและหลังทดลอง
2. เพื่อประเมินความสามารถในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษหลังการทดลองตามเกณฑ์ผ่านการประเมินที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 75
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีต่อความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษและเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ปรับจากแนวคิดของ ลีฟริงสโตน (Livingstone, 1985, p.58) และนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านบางทรายน้อย อำเภอห้วยใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านบางทรายน้อย อำเภอห้วยใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวนนักเรียน 12 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือ 2 ประเภท ได้แก่

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้การฟัง พูด ภาษาอังกฤษ โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จำนวน 5 แผน เวลา 20 ชั่วโมง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบสนทนา จำนวน 5 ข้อๆ ละ 20 คะแนน และเกณฑ์การประเมิน

3.2.2 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ทดสอบวัดความสามารถในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนการทดลอง โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง

2. วัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนการทดลอง โดยใช้เวลา 10 นาที

3. นำแผนการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 5 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 10 สัปดาห์

4. ทดสอบวัดความสามารถในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการทดลอง โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนการทดลอง

5. วัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการทดลอง โดยใช้เวลา 15 นาที ซึ่งเป็นแบบวัดเจตคติชุดเดียวกันกับแบบวัดเจตคติก่อนการทดลอง

6. นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. นำผลการทดสอบวัดความสามารถในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test (Dependent Samples)

2. นำค่าเฉลี่ย ร้อยละของคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการทดลองเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

3. นำผลจากวัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาหาค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test (Dependent Samples)

4. นำค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบวัดเจตคติของนักเรียนหลังการทดลองเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

5. นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ของข้อมูลทั้งหมด มาสรุปผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. นำผลการทดสอบวัดความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test (Dependent Samples)

2. นำค่าเฉลี่ย ร้อยละของคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการทดลองเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

3. นำผลจากวัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาหาค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test (Dependent Samples)

4. นำค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบวัดเจตคติของนักเรียนหลังการทดลองเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

5. นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ของข้อมูลทั้งหมดมาสรุปผล

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยผลของการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีต่อความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษ และเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านบางทรายน้อย อำเภอหว้านใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ที่ได้นำเสนอ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีคะแนนความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.02 คิดเป็นร้อยละ 80.10 จัดอยู่ในระดับคุณภาพ ดี เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีคะแนนวัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 4.53 คิดเป็นร้อยละ 90.60 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติสามารถพัฒนาความสามารถทางการฟัง พูดภาษาอังกฤษ หากนำกิจกรรมไปใช้กับนักเรียนในระดับอื่น ควรปรับ หน้าที่ทางภาษา (Function) ให้เหมาะสมกับระดับของนักเรียน

1.2 ในการนำกิจกรรมบทบาทสมมติไปใช้ในการพัฒนาทักษะด้านการฟัง พูด ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องศึกษาเป้าหมายของพฤติกรรมและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมาย รวมทั้งลำดับขั้นตอนดังกล่าว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเกิดผลที่ดีตามจุดประสงค์ก่อนนำไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมการสื่อสารของนักเรียน

1.3 ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำวิธีการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติไปปรับใช้ในการเรียนการสอน โดยเลือกใช้ตามความเหมาะสมเพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่เน้นให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ และเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดี และสามารถพัฒนาพฤติกรรมการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น

1.4 ครูควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสและเชื้อให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง หรือจัดสถานการณ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงมากที่สุด เช่น เชิญชาวต่างชาติ ให้มาพูดสนทนากับผู้เรียนในบางโอกาสในชั้นเรียน หรือนำผู้เรียนออกไปฝึกการฟัง พูดภาษาอังกฤษนอกสถานที่ในแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น

1.5 นักเรียนชอบพูดในเรื่องที่อยู่ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นครูผู้สอนควรเลือกกิจกรรมที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน ซึ่งได้มาจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ หรือการพูดคุย

1.6 ครูผู้สอนควรเพิ่มเวลาในการฝึกกิจกรรมบทบาทสมมติให้มากกว่านี้ นักเรียนจะได้มีเวลาและโอกาสในการฝึกกิจกรรมเพื่อให้เกิดความคล่องแคล่วและความถูกต้องในการพูดภาษาอังกฤษ

1.7 สำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อนมาก ครูอาจต้องใช้การสอนเสริมและฝึกเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนก่อนการทำกิจกรรมบทบาทสมมติ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 นำกิจกรรมบทบาทสมมติไปใช้กับวิชาอื่น เช่น วิชาภาษาไทย โดยนำกิจกรรมบทบาทสมมติไปใช้ฝึกทักษะการฟัง พูด การแสดงละคร เป็นต้น

2.2 นำกิจกรรมบทบาทสมมติมาเป็นเครื่องมือชี้วัดความคงทนต่อการจำคำศัพท์

2.3 นำกิจกรรมบทบาทสมมติมาใช้เป็นกิจกรรมในการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ:

องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

จุฑารัตน์ ธาณี. (2534). *การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติกับการสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิรพงษ์ สุขแก้ว. (2537). *การจัดการความรู้สู่ความเป็นเลิศทางภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: ประชาชนสยาม.

ละเอียด จุฑานนท์. (2544). *แนวการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539 ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2539). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

วัฒนา ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: แอลทีเพรสจำกัด.

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2530). *การสอนทักษะภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2532). *การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2537). *วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2543). *การเรียนรู้สู่สื่ออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ที.พี. พรินท์ จำกัด.

Gardner, R.C. & Lambert, W.E. (1959). *Motivational variables in second language acquisition*. Canadian Journal of Psychology.

Ladousse, Gillian Porter. (1988). *Role play* 3rd ed.. Oxford: Oxford University.

Livingstone, C. (1985). *Role play in Language Learning*. Longman Handbooks for Language Teachers.

Oller, Baca L., and A. Vigil. (1977). *Attitude and Attained Proficiency in ESL : A Sociolinguistic Study of Mexican-Americans in the Southwest*. Tesol Quarterly 11. 1977.